

Cieszyn, 3 września 2025 r.

Szanowny Pan
Janusz Kołder
Przewodniczący
Rady Miejskiej Cieszyna

OŚR.152.3.2025.1

Centralny Rejestr Petycji Nr 152.7.2025

Mając na uwadze przedłożoną w dniu 12 sierpnia 2025 r. (data wpływu do Urzędu Miejskiego w Cieszynie) **petycję** pana [redacted] w sprawie zmiany (aktualizacji) prawa miejscowego w zakresie funkcjonowania pomników przyrody, tj. utworzenie (podjęcie) uchwały w sprawie pomników przyrody w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór oraz wydanie stosownego polecenia lub przyjęcie uchwały zobowiązującej Burmistrza Miasta do cyklicznego przedstawiania Radzie Miejskiej Cieszyna raportu dotyczącego aktualnego stanu pomników przyrody (oceny ich stanu zdrowia), kompletności oznakowania, stanu otoczenia oraz potrzeb z zakresie niezbędnych prac pielęgnacyjnych, Burmistrz Miasta Cieszyna uprzejmie informuję, co następuje:

W latach 1954-2023 na terenie Cieszyna ustanowiono 47 pomników przyrody na podstawie przepisów trzech ustaw o ochronie przyrody:

- z dnia 7 kwietnia 1949 r.¹,
- z dnia 16 października 1991 r.²,
- z dnia 16 kwietnia 2004 r.³,

Powyższe pomniki przyrody zostały ustanowione aktami prawa o różnym charakterze – orzeczeniem Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, decyzjami lub rozporządzeniami Wojewody Bielskiego oraz uchwałami Rady Miejskiej Cieszyna. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o ochronie przyrody, rada gminy jest obecnie – na skutek nowelizacji z roku 2009⁴ – jedynym organem kompetentnym do ustanawiania tej formy ochrony przyrody⁵, przy czym w latach 2004-2009 rada gminy mogła podjąć stosowną uchwałę *jeżeli wojewoda nie ustanowił tych [dotyczy m.in. pomnika przyrody] form ochrony przyrody*. Również w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody obowiązujących od 2004 r., akt prawny (uchwała rady gminy) ustanawiający pomnik przyrody powinna określać *nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej*

¹ Ustawa z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 25, poz. 180 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. Nr 92, poz. 753 z późn. zm.).

⁵ Art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 z późn. zm.).

ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu⁶. Natomiast akty prawne, którymi zostały ustanowione cieszyńskie pomniki przyrody przed rokiem 2004 nie zawierają m.in. zapisów dotyczących sprawującego nadzór nad tymi obiektami.

Zgodnie z art. 153 obecnie obowiązującej ustawy o ochronie przyrody formy ochrony przyrody – m.in. pomniki przyrody – utworzone lub wprowadzone przed dniem wejścia w życie ustawy stają się formami ochrony przyrody w rozumieniu tejże ustawy. Podobne zapisy znajdują się w ustawie nowelizującej z roku 2009⁷ wskazując, że do czasu wejścia w życie aktów prawa miejscowego wydanych na podstawie upoważnień zmienianych niniejszą ustawą zachowują moc dotychczasowe akty prawa miejscowego. Mając zatem na względzie powyższe, w ocenie Burmistrza Miasta Cieszyna nie budzi wątpliwości, że pomniki przyrody ustanowione na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o ochronie przyrody z 2004 r. (wraz z nowelizacją z roku 2009) są nimi nadal i nie ma prawnego obowiązku lub nakazu aktualizacji aktów prawnych, na podstawie których zostały one ustanowione, w celu dostosowania ich zapisów do przepisów aktualnie obowiązujących. W tym zakresie wspomniane w petycji wnioski zawarte w raporcie z kontroli przeprowadzonej w 2018 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli⁸ bądź stanowisko Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (również z roku 2018)⁹ mają charakter rekomendacji, zaleceń lub tzw. dobrych praktyk. Nie ma również prawnego obowiązku tworzenia dokumentu mającego charakter raportu odnoszącego się do aktualnego stanu pomników przyrody.

Odnosząc się do treści petycji, należy ponadto zwrócić uwagę, że:

- od wejścia w życie aktualnie obowiązujących przepisów dotyczących pomników przyrody Burmistrz Miasta Cieszyna nigdy nie negował swojej roli jako organu nadzorującego pomniki przyrody zlokalizowane na terenie miast;
- corocznie służby komunalne dokonują przeglądu stanu zdrowotnego (fitosanitarnego) i tzw. technicznego drzew objętych ochroną jako pomniki przyrody oraz typują drzewa wymagające wykonania zabiegów pielęgnacyjnych o charakterze cięć, założenia wiązań elastycznych, podpór itp.;
- efektem przeglądów, o których mowa powyżej są projekty uchwał kierowane pod obrady Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie prac wykonywanych na pomnikach przyrody na potrzeby ochrony przyrody w związku z koniecznością uzgodnienia odstępstw od zakazów obowiązujących w odniesieniu do tych obiektów¹⁰ (ostatnie uchwały Rada Miejska Cieszyna w tego typu sprawach podejmowała w kwietniu¹¹ oraz w czerwcu¹² 2024 r.);
- budżet miasta od lat ponosi koszty wykonywania prac pielęgnacyjnych (cięć, założenia wiązań elastycznych, montażu podpór) na drzewach – pomnikach przyrody, a w latach 2020-2024

⁶ Art. 44 ust. 2 ustawy wskazanej w przypisie 5.

⁷ Art. 35 ust. 1 ustawy wskazanej w przypisie 4.

⁸ „Lokalne formy ochrony przyrody. Informacja o wynikach kontroli” <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/17/049/LPO/> (dostęp 2 września 2025 r.).

⁹ „Rekomendacje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie redagowania uchwał sejmików województw dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu oraz uchwał rad gmin dotyczących pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych” (<https://www.gov.pl/web/gdos/wytyczne-i-poradniki2>, dostęp 2 września 2025 r.).

¹⁰ Zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 1 ustawy wskazanej w przypisie 5.

¹¹ Uchwała Nr LXIII/758/24 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 25 kwietnia 2024 r. (<https://bip.um.cieszyn.pl/uchwala/36764/uchwala-nr-lxiii-758-24>, dostęp 2 września 2025 r.).

¹² Uchwała Nr III/35/24 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 26 czerwca 2024 r. (<https://bip.um.cieszyn.pl/uchwala/37186/uchwala-nr-iii-35-24>, dostęp 2 września 2025 r.).

kwoty te wynosiły od 5 000 zł w roku 2021 do 28 600 zł w roku 2020; łącznie wydatkowano na ten cel 68 600 zł, a pracami objęto 62 pomnikowe drzewa;

- służby komunalne na bieżąco dokonują przeglądu zapisów Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) prowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz aktualizują bądź wnioskują o ich aktualizację¹³, a ostatnie zgłoszenie do CRFOP dokonano w lutym bieżącego roku i dotyczyło uchwał Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody – pomników przyrody¹⁴.

W ocenie Burmistrza Miasta Cieszyna uchwała, o której mowa w przedmiotowej petycji, ma charakter techniczny, porządkujący i dostosowujący zapisy różnych – pozostających w obrocie prawnym – aktów prawa ustanawiających pomniki przyrody do przepisów obecnie obowiązującej ustawy o ochronie przyrody. W przypadku uznania przez Radę Miejską Cieszyna za zasadne podjęcia takiej uchwały, Burmistrz Miasta Cieszyna sugeruje jej ujęcie w planach pracy Rady na I półrocze 2026 r.

Z up. Burmistrza Miasta Cieszyna
Krzysztof Kasztura
I Z-ca Burmistrza Miasta
(1)

Otrzymuje:

1. Adresat
2. OŚR aa

¹³ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf> (dostęp 2 września 2025 r.).

¹⁴ Dotyczy m.in. uchwały Nr XI/132/25 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 stycznia 2025 r.

(<https://bip.um.cieszyn.pl/uchwala/38572/uchwala-nr-xi-132-25>, dostęp 2 września 2025 r.).